

Teknikens under

Det pep och knastrade från Europa, någon gång också från Amerika och Afrika. De satt på stolar i värmen vid dignande tomatplantor och rader av pelargonier, krysantemer och tagetes, skruvade och pillade och utanför låg drivorna höga och tryckte mot glasväggarna.

En dag fick man märkvärdigt långväga kontakt från Nya Zeeland.

De här raderna ur Göran Tunströms *Juloratoriet* handlar om upprinnelsen till att Aron söker häva sig upp ur sorgen efter Solveig som han haft den intimaste närhet med för att söka kontakt med Tessa på andra sidan jordklotet. Kortvågs-signalerna som radioamatörerna gnistrade till varandra var den förmedlande länken, trettiotalets tunna föregångare till nutidens täta Internet och webb. Några morsesignaler i rymden var de första förbindelserna som möjliggjorde kontakt över ett oerhört avstånd, kontakt med en människa på en ofattbart avlägsen ort.

Först på den väldiga distansen lyckades Aron åter nå en intimitet, en paradoxal närhet öppnad med teknikens hjälp över jordens rundning och fortsatt med långa och många brev. Slutligen reste han över haven men förmådde inte tänka sig den nära fysiska kontakt som kunde uppstå vid framkomsten och hoppade överbord från sitt skepp någonstans utanför Tasmanien. Närhet på distans uppstod ur gnistorna och eliminerade paradoxalt de barriärer som Aron slutit kring sig. Den första morsesignalen var det tekniska hjälpmedlet.

Idag medger IT-tekniken med chattande och elektroniska torgmöten tankeutbyten och ett slags virtuell intimitet genom till intet förpliktande kontakter som skapas vid tangentbordet, som transporteras till främmande ögon och från främmande fingertoppar tillbaka på bråkdelen av en sekund. Brev som läses när de skrivs och besvaras korthugget i samma stund. Kontakt skapas, upplöses, förflyttas med en intryckt kod och återuppstår samtidigt någon annanstans. Många människor lever i cyberrymden men längtar efter en nära relation,

---

Texten tidigare publicerad i *Divan* 3-4, 1999

längtar intensivt och fantiserar om värme, kött och blod. Men de är skräckslagna för just detta, räds sina egna kroppar och litar inte på sitt pulserande blod. Den reala verklighetens människor skrämmer dem medan den virtuella uppblåsbara Barbara lämnar spelrum för fantasi och trygg manipulation.

Tekniken medger för oss att uppsöka sajter och att kommunicera över alla gränser. Den ger möjligheter att knyta kontakter men också att knyta icke-kontakter, virtuella möten och distanta intimiteter, där många vågar sådant på det betryggande avståndet som verklig närhet skulle utesluta. En virtuell intimitet.

Kommunikationernas intensitet och täthet kan också förflyktiga en längtan, den bitterljuva väntan på svarsbrevet, papperet, raderna som vandrat över långa avstånd. Det finns också idag en del radioamatörer som trots Internet håller fast vid den knastrade kortvågen. Det finns människor som finner njutning i de bokstaverade koderna och det magiska lilla ordet "Kom!" som är tecknet för den andra entusiasterna att slunga ut sin hälsning i etern och avsluta med ett annat "Kom!" Knastret och svajet i mottagningen tycks ibland vara själva tjusningen.

Sällan träffas det här kortvågsbrödrskapet – det knastrande budskapet med sitt "Kom!" är ett optimalt avstånd: avståndet hörs nästan fysiskt. Man kan föra åratals samtal utan att någonsin ses. Samtalen handlar vanligen om de tekniska landvinningarna och de nyaste prylarna och mer sällan om något personligt. Det kan gå årtionden av dagliga kontakter utan att de samtalande vet om den andre är ensam eller har familj. "Kom!" tycks för de här människorna vara den betryggande formeln för "Håll dig på avstånd." Det kortvågssändande sällskapet består nästan bara av män, män som med stor ansträngning reser höga master för att kunna förbättra mottagningen och för att kunna lyssna på än större avstånd. Långa vajrar förankras i tomtmark och husgavlar. Den resliga masten dominerar landskapet. "Kom!" ropar dessa män till varandra, men nästan ingen kommer.

Ändå kan inga mejl eller sändningar på kortvåg ersätta brevet. Många förutspår i IT-teknikens kölvatten den pappersburna postens död. Kan det vara så illa? Det handskrivna brevet blir en raritet.

Jag hoppas på post. Väntar på bläckskrivna brev i kuvert. Kanske kommer sådan post att uppleva en ny renässans: det handskrivna brevet med egenhändigt formade bokstäver. Långsamt hopfogade till genomtänkta ord jämte allt det som står mellan raderna. Den glesa kommunikationens intensifierade längtan som glödde i Arons och Tessans brevväxling skul-

le aldrig fungera i cyberrymden, tror jag. Den tändande gnistan i amatörradions mottagare följdes av långsamma, tunga brev. Jag efterlyser också en oteknisk långsamhet som kontrast till den accelererande tekniska snabbheten. Tekniken knappar och klappar sig fram på breda band medan den subtila känslan banar sig fram på och mellan tunna stömlinjer.

